

ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ

Безверхий Костянтин Вікторович,

кандидат економічних наук, докторант кафедри
обліку і оподаткування, ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана», м.Київ

В процесі проведеного наукового дослідження проаналізовано довідкову літературу за 2013 – 2017 р., монографії, автореферати дисертацій, дисертації, наукові статті та матеріали наукових конференцій, в яких розглядається питання визначення мети інтегрованої звітності. Сукупна кількість проаналізованих джерел склала 28 штук.

Вважаємо за необхідне підкреслити, що наведені трактування науковців визначення мети інтегрованої звітності не в повній мірі розкривають її. Тому, буде доцільно проаналізувати підходи до визначення мети інтегрованої звітності. Узагальнення підходів щодо визначення мети інтегрованої звітності наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Узагальнення підходів до визначення мети інтегрованої звітності у працях науковців

№ з/п	Підходи до визначення мети інтегрованої звітності	Автори	Кількість джерел	Частка джерел, %
1	Пояснити створення вартості	Н.Ю. Архіпенко, А.Ю. Барсукова, О.А. Вінокурова, М.М. Господарчук, Н.Ю. Єршова, В.М. Костюченко, А.С. Крутова, Р.В. Кузіна, О.А. Лаговська, Т.А. Лаврухіна, О.О. Нестеренко, У.Ю. Рошкетяєва, В.В. Рядська, Н.Г. Сапожникова, Ф.Ю. Сафонова, Д.Р. Федоров, Л.В. Чхутіашвілі	15	53,58
2	Створення комплексного уявлення про діяльність організації	В.В. Пікінер, М. Проданчук, М.С. Рибенцева	3	10,72
3	Комплексний аналіз діяльності організації	Н.В. Герасимова, Н.С. Єригіна	2	7,14
4	Інформація щодо здатності створення майбутніх економічних вигід	Р.О. Костирко, О.А. Кузьменко	2	7,14
5	Надання інформації про ресурси та взаємозв'язки	А.В. Селезньова, Т.О. Хачатурова	2	7,14
6	Об'єднати та замінити всі форми корпоративної звітності	С.А. Лайко	1	3,57
7	Прийняття економічно обґрунтованих тактичних і стратегічних рішень	Н.В. Малиновська	1	3,57
8	Оцінка здатності організації провадити свою діяльність	Є.А. Махоніна	1	3,57
9	Підтвердження стійкості організації та наявний потенціал	Є.А. Петрова	1	3,57
Σ	Всього:		28	100

Відповідно до узагальнених даних, що наведені в табл. 1, найбільший відсоток науковців – 53,58 % (Н.Ю. Архіпенко, А.Ю. Барсукова, О.А. Вінокурова, М.М. Господарчук, Н.Ю. Єршова, В.М. Костюченко, Р.В. Кузіна, О.А. Лаговська, Т.А. Лаврухіна, У.Ю. Рощектаєва, В.В. Рядська, Н.Г. Сапожникова, Ф.Ю. Сафонова, Д.Р. Федоров, Л.В. Чхутіашвілі) дотримуються думки, що мета інтегрованої звітності – це пояснення створення вартості. Крім того, необхідно зауважити, що створення вартості відбувається шляхом підсумку ресурсів (капіталів: фінансового, виробничого, інтелектуального, людського, соціального та природнього капіталів).

За визначенням Пікінера В.В., Проданчука М. та Рибенцевої М.С. (10,72 % дослідників) мета інтегрованої звітності – це створення комплексного уявлення про діяльність організації. Значення цього підходу полягає в тому, що тут мета інтегрованої звітності фокусується на розкритті інформації про діяльність компанії в всіх її аспектах.

Не можна погодитись з підходом до визначення мети інтегрованої звітності науковців Н.В. Герасимової та Н.С. Єригіної (7,14 % науковців), які розглядають мету інтегрованої звітності як комплексний аналіз діяльності організації, адже мета такої звітності не може бути аналізом діяльності, оскільки інтегрована звітність може виступати інформаційним забезпеченням для проведення аналізу діяльності підприємства.

На думку Р.О. Костирко та О.А. Кузьменко (7,14 % досліджуваних літературних джерел) метою інтегрованої звітності є інформація щодо здатності створення майбутніх економічних вигід. Як зазначає Р.О. Костирко мета інтегрованої звітності – надати інформацію, що дозволяє зацікавленим користувачам оцінити здатність суб'єкта господарювання створювати майбутні економічні вигоди упродовж певного проміжку часу [1, с. 182]. Тобто, мета інтегрованого звіту орієнтована на інформацію, яка дозволяє оцінити здатність суб'єкта господарювання створювати економічні вигоди у майбутньому.

Дослідження мети інтегрованої звітності як надання інформації про ресурси та взаємозв'язки здійснюють А.В. Селезньова та Т.О. Хачатурова (7,14 % науковців). Хачатурова Т.О. зазначає, що метою такого звіту є надання інформації про ресурси і взаємовідносини, які використовує і на які впливає організація, а також пояснення взаємодії із зовнішнім середовищем [2, с. 617]. Варто зауважити, що А.В. Селезньова [3, с. 235] під ресурсами визначає широке коло капіталів, а саме фінансовий, соціальний та природний капітали, хоча згідно з п. 2.15 Міжнародних основ інтегрованої звітності [4] капіталів набагато більше, а саме: 1) людський; 2) природній; 3) соціальний; 4) інтелектуальний; 5) промисловий; 6) фінансовий.

Аналізуючі підходи до визначення мети інтегрованої звітності в довідковій літературі (табл. 1), слід зазначити, що такий автор як С.А. Лайко (3,57 %), розглядає мету інтегрованої звітності як об'єднання та заміна всіх форм корпоративної звітності. Значення цього підходу полягає в тому, що тут вперше пропонується відмова від всіх інших видів корпоративної звітності на користь інтегрованої, що, на нашу думку, носить доволі перспективний характер.

Малочисельною є група науковців – 3,57 % (Малиновська Н.В.), яка визначає мету інтегровану звітність як прийняття економічно обґрунтованих тактичних і стратегічних рішень. Таким чином, можна констатувати, що мета інтегрованої звітності є надання інформації на основі якої можна приймати як тактичні, так і стратегічні управлінські рішення.

В одиничних випадках автори визначають мету інтегрованої звітності як оцінку здатності організації провадити свою діяльність (Махоніна Є.А. – 3,57 % дослідників). Оцінка здатності організації провадити свою діяльність далі ґрунтується на припущенні безперервності.

Також окремими авторами (Є.А. Петрова) мета інтегрованої звітності визначається як підтвердження стійкості організації та наявний потенціал (3,57 % дослідників). Варто не погодитись з думкою Петрової Є.А., яка наголошує, що основна мета інтегрованої звітності – надати користувачами переконливі, доказові відомості на підтвердження стійкості організації та наявності потенціалу через опис бізнес-моделі і бізнес-процесу, існуючі та потенційні ризики, а також стратегії щодо управління ними [5, с. 29]. Оскільки, незрозуміло до чого організація повинна бути стійкою.

Отже, на підставі проведеного аналізу, мету інтегрованої звітності можна визначити як надання інформації всім зацікавленим користувачам для прийняття управлінських рішень стосовно можливості підприємства створювати вартість в коротко-, середньостроковому та довгостроковому періодах, а також забезпечення інформацією зацікавлених осіб про капітал, який використовує та на який впливає суб'єкт господарювання.

Список використаних джерел:

1. Костирко Р.О. Перспективи міжнародної інтегрованої звітності // Вісник Національного університету «Львівська Політехніка». 2014. № 794. С. 181 – 187.
2. Хачатурова Т.О. Интегрированная отчетность: сущность, значение и перспективы // Международный студенческий вестник. 2015. № 5-5, С. 617 – 619.
3. Финансовый учет и отчетность (продвинутый уровень): [учеб. пособ.] / Н.А. Каморджанова и др. Москва: Проспект 2017. 256 с.
4. The International <IR> Framework [Electronic resource]. – Mode of access: <https://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2013/12/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK-2-1.pdf>.
5. Петрова Є.А. Позicionирование интегрированной отчетности как источника конкурентного преимущества // Международный бухгалтерский учет. 2014. №. 43 (337). С. 23 – 32.